

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fikhî” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Kur'an'da Sabit Olan Esirlerin Hükümü Ya Karşılıksız ya da Fidyeye Karşılığı Salıverilmesidir

Nebil Ebu el-Abd'e

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullah.

Kur'an'da esirler hakkında geçen kesin hüküm ya karşılıksız ya da fidye karşılığı serbest bırakılmaları olmasına rağmen kitaplarımızda Sa'd İbn Muaz'ın Beni Kurayza Yahudilerinin erkeklerini öldürmesi, mallarına el koyması ve kadınlarını esir almasıyla ilgili hüküm verdiği dair rivayetler geçmektedir. Sa'd tarafından verilen bu hüküm Kur'an'ın hükmüyle çelişmiyor mu, dolayısıyla bu rivayetin düşmesi gerekmez mi yoksa başka bir çıkış yolu mu vardır?

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Sorunuzun cevabı, kısa ve anlaşılır bir şekilde Şahsiyet kitabının ikinci cildinin “Esirler” bölümünde mevcuttur. Zira orada, Sa'd İbn Muaz Radıyallahu Anhu'nun hüküm vermesiyle ilgili husus aşağıdaki şekilde geçmektedir:

(Müslümanlar düşmanlarından esirler aldıklarında, o esirlerin durumu doğrudan Halife'nin emrine terk edilmiştir. Onları esir alanın, savaş komutanının ya da ordu emirinin bu hususta herhangi bir görüş belirtme hakkı yoktur. Çünkü savaşçı esir olduğunda onun hakkındaki durum Halife'nin görüşüne aittir. Halife bu hususta esirler hakkındaki şerh hükme tâbi olur. Esirler hakkındaki hüküm, Kur'an'ın kesin nâssı ile sabittir. O da; Halife'nin esirleri, ya fidye karşılığı serbest bırakması, ya da karşılıksız serbest bırakması hususunda serbest olmasıdır. Esirler ile ilgili ya karşılıksız, ya da fidye karşılığı serbest bırakma hükmü Allahu Teala'nın şu kavlimden dolayıdır: فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَتَّخِذْتُمُوهُمْ فَسُدُّوا أَلْوَتَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ أَرْوَاحَهَا **“Kâfirlerle karşılaştığınız zaman boyunlarını vurun. Nihayet onlara iyice vurup sindirince bağı sıkıca bağlayın (esir alın). Savaş sona erince de artık ya karşılıksız veya fidye karşılığı salıverin.”** [Muhammed 4] Bu ayet, esirlerle ilgili hüküm hakkında gayet açıktır...

Bunların hepsi, Halife'nin sadece iki husus arasında serbest bırakılması noktasında gayet açıktır. Bu iki husus ise; ya karşılıksız ya da fidye karşılığı serbest bırakmaktır. Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in Benu Kureyza'nın erkeklerini öldürdüğüne dair rivayetine gelince: Bu, tahkim/hakem tayini yoluyla karar veren hakemin hükmüne binaen olmuştur. Onların savaş esirleri oldukları için değil...

Böylece esirlerin hükmü; Halife'nin onları karşılıksız ya da fidye karşılığı salıvermek arasında serbest olması şeklindedir, başkası değil. Bu hüküm kıyamet gününe kadar geçerlidir. Dolayısıyla İslam Devleti, düşmanları ile savaştığında esirlere, karşılıksız ya da fidye karşılığı serbest bırakma tercihinden birisini seçerek muamele eder...) Bitti.

Kur'an'da sabit olan esirler hakkındaki hüküm, ya karşılıksız ya da fidye karşılığı serbest bırakılmalarıdır: فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَتَّخِذْتُمُوهُمْ فَسُدُّوا أَلْوَتَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ أَرْوَاحَهَا **“Kâfirlerle karşılaştığınız zaman boyunlarını vurun. Nihayet onlara iyice vurup sindirince bağı sıkıca bağlayın (esir alın). Savaş sona erince de artık ya**

karşılıksız veya fidye karşılığı saliverin.” [Muhammed 4] Bu, gayet açık olan bir hükümdür...Ancak bu, Müslümanlar tarafından esir alınan, yani Müslümanların esir olarak aldıkları savaşçıların hükümdür...

Benu Kureyza ile ilgi meydana gelen hususa gelince; o, bu baktan, yani esirler babından değildir. Bilakis Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in, onlarla savaşmak için Benu Kureyza'yı kuşattığı zaman, Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in kendileri hakkındaki hükmünü kabul ettiler, yani Sa'd İbn Muaz Radyallahu Anhu'nun kendileri hakkında hükmüm vermesi şartıyla Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e teslim olmayı kabul ettiler. Buhari, Ebu Said el-Hudri'den şöyle dediğini rivayet etti: **Benu Kureyza Sa'd İbn Muaz'ın vereceği hükme razı olunca** Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem haber gönderdi ve kendisine yakın bir yerdedi. (Sa'd) bir merkebin üzerinde geldi. Nitekim yaklaşıncı Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle dedi: قَوْمُوا إِلَىٰ سَيِّدِكُمْ “Efendiniz (veya en hayırlınız) için ayağa kalkın.” Bunun üzerine gelip Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in yanına oturunca Sallallahu Aleyhi ve Sellem ona şöyle dedi: إِنَّ هَؤُلَاءِ نَزَلُوا عَلَىٰ حُكْمِكَ “**Onlar senin vereceğin hükme razı oldular.**” (Sa'd), **içlerinden savaşabilecek olanları öldürmene, çoluk çocuklarını da esir almama hükmediyorum deyince** Sallallahu Aleyhi ve Sellem ona şöyle dedi: لَقَدْ حَكَمْتَ فِيهِمْ بِحُكْمِ الْمَلِكِ “**Onlar hakkında tek hükümlen olan (Allah)'ın verdiği hükmün (aynısını verdin).**” Buhari Sahihinde Aişe Radyallahu Anh'ın şöyle dediğini rivayet etti: Sâd Hendek günü, Kureş'ten Hibban İbn el-Arika -ki o, Beni Mais İbn Amir İbn Lüey'den Hibban İbn Kays'tir-denilen bir adam tarafından okla kolundaki can damarından vuruldu. Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem onu ziyaret edebilmek için kendisine Mescid'de bir çadır kurdurdu. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem Hendek'ten dönüp silahını bırakarak yıkandığı zaman Cibril Aleyhisselam başı toz içinde gelerek: Silahı bıraktın mı? Vallahi daha ben silahı bırakmadım. **Onlara karşı çık! Dedi. Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem, فَأَيْنَ؟ “Nereye çıkayım” dedi. Cibril, şuraya deyip Beni Kureyza'yı işaret etti. Bunun üzerine onlar (Benu Kureyzalılar) Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hükmüne razı oldular, Ama Sallallahu Aleyhi ve Sellem, hüküm vermeyi Sa'd'a bıraktı. Sa'd: “Ben onlar hakkında, savaşçıların öldürülmesi, hanımları ve çocuklarının esir edilmesi ve mallarının paylaşılması hükmünü verdim, dedi.**

Bu hadisler, Benu Kureyza'nın Müslümanlar tarafından esir alınmadığını göstermektedir. Dolayısıyla esir hükümleri onların üzerine intibak etmez. Aynı şekilde hadisler onların, Sâ'd İbn Muaz Radyallahu Anhu'nun hükmüne veya (Sa'd'ın hüküm vermesi üzerine Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hükmüne) razı olduklarını, yani karar veren hakemin hükmüne razı olduklarını göstermektedir... Zira onlar hakkındaki hüküm ise, savaşçıların öldürülmesi, hanımları ve çocuklarının esir edilmesi ve mallarının paylaşılmasıdır... Dolayısıyla Sa'd Radyallahu Anhu'nun bu hükmü, Allah Subhanehu'nun onlar hakkındaki hükmüne mutabık olmuştur.

Binaenaleyh bu olay ile Kur'an'ı Kerim'in nâssıyla sabit olan esirlerin hükmü arasında bir çelişki yoktur. Çünkü bu ikisinden her birinin bölümü, diğer meselenin bölümünden başkadır. Bu yüzden nebevi hadis-i şerifleri dirayeten reddetmeye gerek yoktur. Çünkü onlarla Kur'an'ı Kerim arasında bir çelişki yoktur.

Umarım mesele, açıklığa kavuşmuştur.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 03 Rabi'u'l Evvel 1441

M. 31/10/2019

Cevaba, Emir'in (Allah onu korusun) aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4000/>